

Sfinansowano przez Narodowy Instytut Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego ze środków Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014 – 2020

Dobro wspólne

Cele warsztatu/spotkania edukacyjnego

Celem zajęć jest zaprezentowanie pojęcia *dobra wspólnego* i przedyskutowanie ważności tego zjawiska w kontekście podjęcia aktywności w lokalnej społeczności. Szczególnie istotnym elementem warsztatów jest przedstawienie roli wspólnego działania w tworzeniu i wzmacnianiu *dobra wspólnego*.

Cele szczegółowe:

1. Wiedza - uczestnik

- wie jak można zdefiniować *dobro wspólne*, wie czym się różni od dobra prywatnego,
- wie dlaczego to zjawisko jest ważne dla życia w społeczności lokalnej,
- wie jakie zagrożenia mogą przyczyniać się do zmniejszania *dobra wspólnego*,
- potrafi określić jaką rolę odgrywają społeczności lokalne, rozmaite instytucje, organizacje w budowaniu *dobra wspólnego*.

2. Umiejętności - uczestnik

- potrafi zinterpretować i przełożyć na znane mu sytuacje (opowieść o „*Wspólnym pastwisku*”),
- umie zastosować pojęcie *dobra wspólnego* do konkretnych warunków funkcjonowania w społeczności lokalnej, znanych mu z codziennych doświadczeń,
- potrafi wskazać wśród różnych dóbr te, które należą do „wspólnych”,
- potrafi przygotować prosty scenariusz/projekt budowania *dobra wspólnego* w swoim najbliższym otoczeniu.

3. Kompetencje społeczne - uczestnik

Sfinansowano przez Narodowy Instytut Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego ze środków Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014 – 2020

- umie pracować w grupie,
- potrafi dyskutować (argumentowanie itp.)

Przebieg warsztatu/spotkania

1. Dobro wspólne w jaki sposób powstaje? Dlaczego jest ważne?

Zwracamy uwagę na to, że zdefiniowanie *dobra wspólnego* jest dość skomplikowane, zwłaszcza jeśli chcemy przejść od definicji prawniczej do praktyki życia codziennego. Już greccy filozofowie Arystoteles i Platon, starali się określić dlaczego służyć dobru wspólnemu jest najważniejszym celem polityki. *Dobro wspólne* to wszystkie warunki i okoliczności, które tworzą wolność i możliwość działania osobom ludzkim do rozwoju i osiągnięcia doskonałości. *Dobro wspólne* to dobre życie wszystkich, uwzględniające ich różnorodność. ***Dobro wspólne powstaje jako efekt działań i chęci ludzi, którzy tworzą warunki umożliwiające współpracę i wspólną realizację zamierzonych celów, funkcjonowanie we wspólnocie, dobrze działającej społeczności.*** (źródło: A. Młynarska Sobaczewska, *Dobro wspólne jako kategoria normatywna*).

Stawiamy pytanie czy rozumieją znaczenie tego określenia i prosimy o podanie przykładów: co umożliwia ludziom wolność, działanie zgodne z potrzebami, jak można pogodzić różne interesy itp.

2. Film lub zamiennie opowieść

Tragedia wspólnego pastwiska (10 min)

(<https://www.youtube.com/watch?v=uCXrexlyq3w>)

To historia pokazująca pułapkę społeczną w której indywidualny zysk jednego z uczestników społeczności prowadzi do strat dla społeczności jako całości. Tragedia wspólnego pastwiska pokazuje wartość współpracy przy korzystaniu z dóbr wspólnych o ograniczonej pojemności. Zbyt duża liczba użytkowników *dobra wspólnego* może doprowadzić do zniszczenia tego

Sfinansowano przez Narodowy Instytut Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego ze środków Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014 – 2020

dobra. Z kolei pojedyncza osoba korzystająca z dobra publicznego bardziej, niż się jej należy (to jest tzw. *efekt gapowicza*), zazwyczaj na tym zyskuje (do pewnego czasu).

Dobro wspólne przykłady współczesne pułapek społecznych:

- drogi, które mają przyspieszać i ułatwiać komunikację;
- zbyt duża liczba samochodów powoduje korki, utrudnia i spowalnia komunikację;
- łowiska, które wyczerpują się przy intensywnej eksploatacji;
- parki i tereny rekreacyjne, które tracą swoją funkcję, gdy korzysta z nich zbyt wiele osób.

Są jednak takie dobra jak zasoby kulturalne, zasoby wiedzy, relacje międzyludzkie (kapitał społeczny), które nie podlegają wyczerpaniu.

3. Dyskusja ogólna *Dobro wspólne* – tworzenie i wzmacnianie

W tworzeniu i wzmacnianiu *dobra wspólnego* najważniejsi są aktywni mieszkańcy. Ponadto wspólne cele i wartości (czyli co uznajemy za dobre, za złe, piękne, warte zaangażowania – zanim zaczniemy wspólnie działać, musimy się najpierw dogadać w tych sprawach). Ważne jest także by w danym miejscu (szkole, osiedlu, mieście) były organizacje społeczne, ruchy obywatelskie, grupy aktywnych obywateli, którzy chcą zmieniać swoje otoczenie na lepsze.

4. Praca w grupach

Przygotowujemy projekty działania na rzecz wspólnego dobra (jak to zrobić?, dla kogo to robimy? co musimy wziąć pod uwagę? kto może być sprzymierzeńcem? jak zachęcić do współpracy?)

Sfinansowano przez Narodowy Instytut Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego ze środków Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014 – 2020

Tematy:

- Projektujemy idealne osiedle dla wszystkich (dzieci, starszych, osób z niepełnosprawnościami, bogatych, biednych, chorych, zdrowych...)
 - Projektujemy plac zabaw dla dzieci
 - Projektujemy idealną świetlicy wiejską
5. Jaka powinna być moja wieś żeby wszyscy dobrze się w niej czuli

Przedstawiamy pomysły grupowe

Pomoce dydaktyczne:

Projektor do wyświetlania prezentacji multimedialnej, kartki, kredki, kartoniki (lub karteczki samoprzylepne) na których uczestnicy wpisują (rysują) elementy osiedla, szkoły, parku itp., które ich zdaniem są ważne

- Plansza „*wieś*”
- Plansza „*osiedle*”
- Plansza „*plac zabaw dla dzieci*”
- Plansza „*świetlica*”?